

Nro. 10.

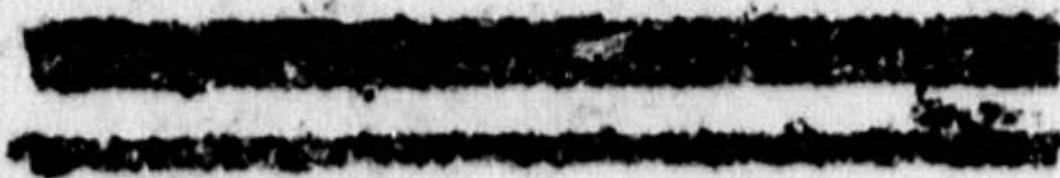
A FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Bétsben Pénteken Augustusnak 2-ik napján,
1799-ik esztendőben.*

B é t s.

Felséges Urunk a' mult Szeredai audentzia-
adás után, ki-ment Felséges Aszfonyunknak tár-
saságában *Bétsből Badenbe*, a' fürdői-curával
való élésre.

Minthogy az Orosz Császár és Felséges Fa-
miliája, nem soká *Bétsbe* fognak jönni, márté-
tetnek némely előre való rendelések ezen Fel-
séges vendégeknak illendő méltosággal való fo-
gadtatásokra. A' Palatinus *Jósef* ö Fő Hertzeg-
sége' el-jegyzett jövendő béli élete-párját is, ma-
ga a' Császár ezen alkalmatossággal fogja el-

hozni. A' Bétsi Polgárok, a' kik itt a' nevezetes ceremoniakon, a' magok tulajdon katonasforma-ruhájokban szoktak ki-rukkolni, és parádékat tenni, már rendelést vettek, hogy, ha kinek valami fogyatkozása volna, előre szerezzen illendő készületet.

Felséges Urunk a' *Schönbruni* vadaskertet, igen szép ritka vadak által gazdagította mostanában. A' legnevezetesebbek közöttök két *Elefántok*, melyeknek egyike 6, a' másika pedig 5 esztendő. Egy különös ház vagyonszámokra rendeltetve azon kerületben, a' hol a' több vadak is tartattnak, és pedig éppen azon udvaron, a' melyenn a' vólt-Hetzből meg-maradott *Belénd* (vad ökör) tartatik. A' háznak, melyben kementze is vagyonszámokra két szakasz lévén, egyikben az egyik, a' másikkban a' másik Elefánt lakik. Közül, a' két szakasz között, üres hely vagyonszámokra, a' hova az emberek bemenvén, nézhetik őket. Olykor-olykor a' házból az udvarra is kibotsátják: hanem a' vad-ökröt az alatt a' házba hajtják.

Itten a' fő hadi Cancellária, *Alessandria'* várának Capitulatio szerént lett meg-vétetését, tegnapelőtt egy rövid, és az után egy hosszabb *Extrablatt* által is környülállásoson, közlöt a' Publicummal. A' rövidebbnek ez volt a' foglalata: — „

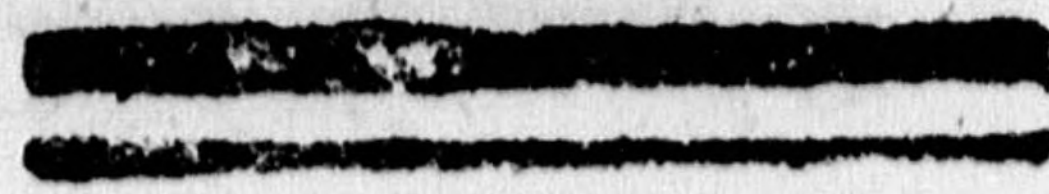
„Lovasság Generálissa *Melas*, Jul. 22-dikénn indította-el a' fő hadi szállásról *Alessandriából* azt az előre való örvendetes tudósítást, hogy az ott lévő fellegrvár a' Cs. Kir. seregeknek általadattatott legyen. — „T. t: a' miénk, 20-dikra virradó éjjel a' második Parallelából három helyeken ki-rontván, 30 lépésnyi földet nyertek a' vár mellett a' Fedett-út felé. Minthogy pedig már ekkor a' második Parallelában a' izükséges

Battériák is mind készültek, és az ágyuk azokba bé-hordatva vóltanak, ehez-képpelt a' tüzelés minden felölről hathatóson folytattatott. —

„Az ellenség ezen Fedett-utat önként oda hagyta, és a' bástyákba 's-egyeb erőlfégekbe vonult-bé: melyhez-képpelt ennek reá-rohanás által való el foglaltatódása, mint ez már meghatározott volt, non lévén részünkről szükséges, a' miénk ebbe a' nélkül belé szállottak, és Gen. *Bellegarde* ugy tette a' rendeléseket, hogy más naponn egy izélső bástyára való reá-rohanás es-hellék. —

„A' munka ugy folytatott 21-dikben, hogy a' miénk 30 lépésnyire rukkóltak elő a' Pallisádok mellé. A' tüzelés az alatt mind két Paralelláinkból hathatóson folytattatott: az ellenség is tüzeffen folytatta ki-felé az ágyuzást. — „Az ellenséges Generális *Gardanne*, a' vezedelemnek közehtését szemlélvén, és kétség kívül, hogy a' dolog, reá-rohanásra kerüljön, meg engedni nem akarván, 21-dikben dél-utánni 3 orakór, egy ir. küldött-ki F. M. Lieutenánt Gróf *Bellegarde*-hoz, melynek foglalatja az vólt: — „Hogy az ő első felelete a' fel kérettetésre, olyan volt légyen, a' milyennek lenni kellett, és a' mint maga F. M. Lieutenant Gr. *Bellegarde* is, ilyen környül-állások között felelt vólna. — Most pedig már, a'-midőn tulajdon lelki esmeretének szem. tehányásától, és a' vádolhatódástól való félelem nélkül, az emberiségnek szavára halgathat, egy Capitulatzióba való-botsakozástól, ha egyéb aránt az, a' Frantziáktól, a' kik a' betsülletnek mindent fel tudnak áldozni, el fogadtatható feltételek alatt készülénd meg, nem lelzen idegen.“ —

„Mint hogy azonközben az ellenséges Komendáns Adjutánsa, a' ki ezt az irást hozta, a' capitulálásra szükséges hatalommal fel. ruház. tatra nem vólt, oly valószíval botsátotta viz-

sza ötlet Gen. *Bellegarde* a' várba, hogy magának onnét 2 órának le-folyta alatt, illendő utasítást és telyes hatalmat hozzon, meg mondván a' Komendánsnak egyszersmind azt is, hogy ha a' mondott időn túl késedelmezni fog, minden okozandó kár-vallásért felelettel fog tartozni. — „Estvéli 8 orakór mind két részről meg-szünt a' tűz, és a' Capitulátzió meg-köttetett, a' mely szerént az őrző-sereg 22-dikben dél utáni 4 orakór ki-ment a' vár' alá, fegyvereit le-tette, és *Pávia* felé a' Cs. Királyi örökös tartományokba el-küldetett. —

„Gen. *Melas* meg-igérte, hogy valamint ezen kemény várban találtató minden munitztóknak, ágyuknak, és egyéb hadi készületeknek laistromat, ugy ezen vakmerő ostromban szenvedett vesztesünket is, meg fogja írni. —

„Egy szerentsétlen történet által esett, hogy Generalmájor 's-egyszersmind General-quártély-mester Marquis *Chateler*, midőn éppen egy kereszt lántzból vissza tért volna, egy ellenséges puska - golyobis által erőssen meg-sebesítetett.

* * *

A' hosszabbik *Extrablatt*, így adja környül-állásosabban elő a' dolgot: — „

„Kurir - képpen ide *Bétsbe* küldetett Indzsinér-Kapilány Báró *Ertel*, az *Alessandriai* fellegvárban volt ellenséges őrző seregtől le-tétetett 6 zászlókat, a' Capitulatzióval együtt el-hozta. Ezen Capitulatzió így következik: — „

„Capitulatzió, az *Alessandriai* fellegvár iránt, Cs. Királyi F. M. Lieutenant Gr. *Bellegarde*, és az ellenséges Komendans Gen. *Gardanne* között: — Elöll a' Frantzia Generális' kívánságai, és az

után a' Gróf *Bollegarde*' feleletei következnek) — „

A' Frantzia Generalis' kívánságai:

„1) Art. A' fellegrvár béli őrző sereg minden némű hadi-paradéval, harsogó muzsikával, megerefzteit zászolókkal, és égő kanotzokkal megyenki az *Asti* kapunn a' várból, és 2 négy-fontos ágyut, ahoz kivántató munitziós lzekereket, forspontot, szükséges munitziót, és pattantyusokat, vilzen ki magával. — „Az után az *Asti* és *Alessandriai* nevű kapuk között lévő glaszinn, forba all, fegyvereit le nem teszi, és Frantzia országba vilzsa megyen, de a' Császári Királyi Felségnek és frigyelleinek serege ellen nem tsatázik, addig, mig vilzsa nem tseréltetik, még pedig más hadi fogjok előtt, és nevezetessen Cs. Királyi és *Orosz* seregekért tseréltették vilzsa; ki-vévén azokat a' szemelyeket innét, a' kik a' 2. dik Artikulusban emlittetni fognak, és nem tételnek hadi fogjokká.

2) Art. Ne tartassanak hadi-fogjoknak: A' *Tanarói Divisió*' Vezére Brigadéros Generális *Gardanne*, Gen. Adjutáns *Louis*, így szintén a' többi Adjutánsok, a' valóságos és a' Cenerál-Stábhoz rendeltetve lévő tisztek, 300 katona szemelyekkel együtt, a' kiket Gen. *Gardanne* az őrző seregből ki fog vállogatni.

3) Art. A' tisztek meg tartják kardjaikat, lovaikat, katonai portékáikat, egy szóvol mendeneiket, a' mi nékiek tulajdonjok, a' katonák zsákjaikat, valamint szintén a' tábornál lévő hivatal-béli szemelyek, lovaikat és portékaikat. A' fel-gyógyuló tiszteknek, és más katona szemelyeknek is, a' kiknek ugyan noha mostan nintsen, de lehetne az ő rangjok szerént lovok,

minden stázióként lovak rendelkezessenek. A' Piemonti, Cisalpinai, és Helvétziai fegyveresek, a' kik ezen Frantzia őrző-seregben találtnak, éppen úgy részesüljének ezen Artikulus' fel-tételeiből, mint minden más egyéb Frantzia seregek.

4) Art. Engedődjenek az őrző-sereg' számára 10 bé-fedett szekerek, a' melyek a' General Stáb', és más egyéb külön-külön tsoporok' vagyonjaikat, 's-a' hadi kassát ki vigyék. Ha egyik vagy másik seregnek bágáziás szekere vagy lova nem lenne, az Austriai tábor mind egyiket mind másikat szolgáltasson neki stázióként a' Génuai határokig.

5) Art. A' betegek, emberi módon traktáltassanak az *Alessandriai* ispotályokban; bizonyos meghatározott számu seb-orvosok és betegekhez-látók, hagyattatnak hátra; meg-gyugyulások után ők is éljenek ezen Capitulatzió által meghatározató jókkal, valamint azok, a' kik foglalatosságaikra nézve, *Alessandriában* hátra-maradni kentenitettnek: a' kiknek azonnal ki fog a' szükséges passus adattatni, mihelyest foglalatosságaiikat el-végezték; a' betegek ne tartattassanak úgy, mint hadi-fogjok.

6) Art. A' Capitulatzió után 3 orával, a Szőlő-hegynél, 's-a' Sz. Mihály és Sz. Antal kapunál lévő szélső ör állói-helyek, az Austriai seregeknek által adattatnak: a' fellegvárba való bemenetel ellenben, tsak az Austriai Biztosoknak, és az Ostrom-Komendánstól oda bé.küldendő személyeknek engedtetik-meg. Az Austriai tábor nem megyen bé előbb a' várba, hanem tsak minekutánna az őrző-sereg abból ki.költözött.

7) Art. Abben a' történetben, ha a' Frantzia tábor nem találta többé a' Genuai határokonn, meg engedték, hogy egy Frantzia tiszt a' Komendérozónak hadi izallásara menyen ezzel a' Capitulátzióval.

8). Art. Ha valamely kétséges értelmű Artikulus találta ezen Capitulátzióban, a' mely fére való magyarázatokra adhatna alkalmatosságot: az ilyen az örző-seregnek magyaráztattalék kedvezölög.

9) Az örző-seregnek elegendő, és Gardanne Generálnak különös kíséző sereg rendeltelék a' Genuai határokig. — „

Brigadéros-General Gardanne.

„Adjutáns Louis.

Az ezekre tett Feleletek:

1)ször. Az örző-sereg egész hadi parádéval, harsogó muzsikával, meg-botsátott zászlókkal, égő kanotzokkal, és 2 zászlókkal fog az *Asti* kapunn ki menni: fegyvereit a' glaszinn letelzi, magát hadi fogságra adja, és az ő Császári Felsége' Státussaiiba vitettetik.

2)ször. A' Komendáns, és az ő Adjutánsa *Louis*, a' több Adjutánsokkal és egész Generál-Stábbal együtt, az örző-seregnek sorsából fognak osztozni.

3)ször. A' főbb rangu tisztek, a' milyenek: General *Gardanne*, Gen. Adjutáns *Louis*, 's - az Indzsinér, Agyuzó, és más katonai csoportok' fejeik, meg-tartják kardjaikat; közönségesen szolva a' tiszteknek, az ő lovaik és egyéb vagyonyaik meg-hagyattatnak; a' katonáknak meg-hagyatnak az ő zsákjaik, valamint szintén a' tabor-

nál lévő minden hivatal-beli személyeknek is, az ő lovaik és vagyonjaik. Végezetre gond lé-
szon arra is, hogy az útatás közben lovak szol-
gáltattassanak azoknak, a' kiknek nem lejénd.
A' *Piemontiak, Cisalpinusok, és Helvétusok*, ép-
pen úgy hadi-fogjok, mint a' *Frantziák*.

4)szor. Minekutánna kinek kinek a' maga tu-
lajdona meg-hagyatik, az után önnön-maga-ma-
gát el-törli ez az Artikulus: egyéb aránt magá-
tól értődik a' dolog, hogy minden hadi kassák,
vagy magazinumok, tartalék késztilütek, plánu-
mok, Archivumok, munitziók és egyéb hadi-ké-
születek, akár mely nevet viseljenek, 's-akár a'
Frantzia akár a' Piemonti Országló-székhez tar-
toztanak légyen, szoros vigyázás mellett ki-
adódnak.

5)szor. A' betegek és sebessék is hadi-fog-
jok; minyájok azzal az emberiséggel fognak trák-
táltatni, a' mely nekünk tulajdonunk. Az ör-
ző sereg hagyhat a' betegek mellett szükséges
számu seb-orvosokat és beteghez-látókat; egy
ispotálynak fel állítására valamely bizonyos hely
fog valóztatni.

6)szor. Az ő Felsége' seregei ezen Capitula-
tzióának meg-erössítettödése után három orával,
az *Asti* kapunak minden külső és belső örálló he-
lyeit el-foglalják.

7)szor. Ez meg engedtetik.

8)szor. Az ilyen Artikulus fellett illendő
egyességre fog a' két Fél lépni.

9)szor. Az örző-sereg mellé, a' Capitulá-
tzióhoz képpett elegendő késérő sereg rendel-
tetik, és telyes bátorságban leszen. — „

Gr. *Bellegarde*, F. M. Lieutenant.

fellegrárban a' miéink; az egyéb ott-találtattaknak, még a' Kurir' el-indulásakor nem készült volt meg a' laistromjok. A' fogságra hozatott örző-sereg, a' betegekenn kívül, 2400 emberekből áll.

„Mint Gen. Gr. Klenau Florencziából Jul. 20-dikán Cen. Melashoz írta, a' Toskánai nép' a' Cs. Királyi és Orosz Császári fegyvereknek győzedelmeiktől fel elevenítettven, a' Vallás, az ő Fejedelmekhez viseltető szeretet, 's az ellenséghez való gyűlölség által, olyan jó hajlandóságra gerjesztetett, hogy ő (t. i. a' nevezett Generális), Livorno, Pisa, Lucca és Pescia városait, minden nehézség nélkül el foglalhatta; és az után, hogy a' táborhoz közelébb eshették, csoportjának derekával Sarzana felé tovább nyomult.

„Ugyan tsak ezen tudósítás szerént a' Florenzei Insurgensek, az Antignano és Piombino nevű erősségeket el-foglalván, 200 Frantziákat el-fogtanak; 8 ágyukat töllök el-vettek, és egy 3 ágyus Frantzia rabló hajót is el-fogtanak 21 matrozokkal egyött., — „Voltora és az egész Roma felé való vidék, szabad; tsak Perugiában és Civita-vechiában vagyon még ellenség, hanem innét is Ancona fele kezdett annak nagy része szabadni.

„Gen. Kray 23-dikban írta Mantua' alóll, hogy, mivel azon éjjel már a' második Parellelában kélzen lévő 12 batteriákba minden ágyu és munitzió bé hordattatott volt, más nap' 111 ágyukból, melyek közzül 31 darab az Oroszoké, szandékozott el-kezdetni a' Mantua' várára való tüzelést.“

A' *Prága* fele ment *Oroszok*, Jul. 28-dikánn már el-kezdettek volt *Regensburgonn* kereszttől takarodni.

Anglia

Jul. 5-dikénn a' Parlamentom' Felső Házában ujjanton az *Afrikai* fekete emberekkel való kereskedésnek el-töröltetése felett volt a' vetélkedés. Beszédjeikkel, a' *Clarencei* Hertzeg és a' Status-Secretarius *Grenville* különböztették-meg magokat. Az első további fenn-tartatását, a' második pedig leg alább némely partokon lejendő keskenyebb határok közzé való szorittatását projectálta ezen ember-vásárnak. A' *Rochesteri* Püspök is a' Status-Secretarius mellett fogott, ugyan ennek el-törölését, vagy leg alább meg-szorítását javasolván. Meg mutatni igyekezte, hogy *Afrika*ban ez a' rab-vásárral öfzfe foglaltatva lévő ember-ragadozás, tsak nem a' gyilkossággal fel-érő bűnnek tartathatik. A' *Clarencei* Hertzeg ellenben, a' *Szeretsen-vásár*' historiájának egész kút-fejére fel-mevén, meg-mutatta, hogy abban az időben, mások között, *Jákob* Király, az akkori *Jork* Hertzeg, *Rupert* Princz, és az a' híres-nevezetes *Locke* is, rélzés volt a' leg első rab-szolgákkal való kereskedő Kompaniában; és a' Parlamentom is mostanában el nem törölheti ezt a' kereskedést a'-nélkül, hogy az azzal kereskedőknek leg nagyobb igazágtalanságot ne okozzon. *Westmoreland*, *Morton*, és *Thurlow* Lordok is a' kereskedők, mellett fogtak: sőt az utolsó közülök, nevetségesnek és el-avasodottnak nevezte a' projectomot.

Frantzia Ország.

A' nemzet sürgető kívánságának bé-telylestésére, parantsolatot adott a' Directorium a' volt hadi minister Scherer General meg-fogatására, kinek házat éjjel környülvén a' nemzeti gárdisták, a' familiáját othon kapták, de magának Scherernek csak a' hült helyét találták. A' törvény barátja nevü Párisi ujság azt írja föle: *On l'a laissé échapper, az az, egyik holló a' másiknak a' szemét ki nem vájja.*

A' könyvsajtók szabadságnának vissza-állítatásától fogva, fokféle tsufos dolgokat adtanak ki Párisban, Julius 12 ik napjan, a' Tuillieri palotának ló oskola piaczn, egy szép, és szines festékekkel festett képet függesztettek ki, a' mely által Bonaparténak Palettinai ditsössleges expedi-tziója után Kajróba lett pompas be menetele adattatott elő. Ő maga a' gyözedelmes vezér Török köntösbe vólt fel öltözve, fején egy világos zöld parokát, és sarga kigyokból készített koronát viselt. Egyiptomi izamaronn ülvén egy zászlót tartott a' kezében, mellyen ez a' felül irás vala: *Le vainqueur par condescendance, az az: a' le erefzkedésből való gyözedelmes.*

Itt most nagyon homályos az állapot, és azt a' Jacobinusok még jobban is homályositják naponként, a' mi-ólta az ujj Directorium az e'-féle gyülekezetenek ismét szabad folyamatot engedett. Az *Törvények' barátja* nevü ujság így fejezte-ki ezt a' homályosság' állapotját Jul. 10-dikénn: — „Mi (ugymond) éppen a' fejetlenséghez értünk. A' Jákobinusoknak el-széledt Eie-mentomai, már kezdik magokat egy respectabilis Hatalomnak (vagy a' Kép-viselőknak, vagy a' Directoriumnak, minthogy nints harmadik) ortalma alatt egyesíteni. Az öfzfe való öklődés rettenetes fog lenni. A' leg nagyobb szerentsétlenségekkel leg viselősebb felegek tornyoznak

sejeink felett, és már azonn vagynak, hogy repedjenek. Nehány gyáváknak ditsőllég-szomjuhozása, ismét gyujtani akarja, a' hazafi-háborunak fákjáját, hogy a' Respublika' sebei ismét ki-ujjuljanak, és közönségeink ujjanton Frantzia vérrel nedvesítessenek, &c.

Ezen homályosságok közzé tartoznak az Öt-százakhoz intéztető sok szerentse-kivánó irások, a' melyek mind a' Directoriális Triumvirátusnak meg-bukásáért szerentséltetik a' Törvény-hozókat. Egy ilyen szerentse-kivánó irással különböztette-meg magát közelébről az egyik *Párisi* Districtus is: — „Mind addig nem tettetek (igy szoll ez) semmit, mig a' bünösöket meg nem büntettétek. Bünteffétek-meg *Merlint* az özfize-esküvés Fabrikáást; *Reubelt* és *Scherert* a' pazérlókat és ragadozokat; *Lareveillerét* a' *Vendei* had' fel-elevenítettöjét; *Neufchateau* Ferentzet mint minden hazafiak' morális gyilkosát; *Ramelt* mint a' Finantziának semmivé-tevőjét; végezetre *Taleyrandot* mint a' ki a' *Rastadti* gyilkollágot organizálta.“ — (Ez az irás ki-felejtette *Treilhardot*; sok mások ötöt is ebbe a' categoriába szamlálják.)

Egy szóval ugy látszik, hogy mennél bokrosabb az inség ezen országban, annál erősebbek a' mesterkedők. Nyilván olvassuk, hogy a' Klubok gyüleaseiket fel-elevenítette az ujj Directoriális Országgló-szék. Két ilyen politieus társaságok valósággal gyülest kezdettek tartani *Páris*-ban ismét, egyik t. i. a' *St. Germain* nevü külső városban, a' másik pedig a' *Thuilleria* mellett lévő ló-iskolában, a' hol előbb az Öt Százak' Tanácsa tartotta volt a' maga üléseit. Ez az utolsóbb Klub, Jul. 6-dikánn gyült előbb özfize, hanem még akkor tsak Képviselek botsáttattak-bé, gondoltatott azonközben, hogy az után másokat is bé-veznek magok közzé. Még egy harmadik

Klub is akart öfzfze gyülni a' *Honore* utzában, hanem ez meg-izalalziatott a' hal áruló afzfzo-nyoktól.

Harmadnapra a' *Thuilléria* mellett való ló-oskola béli Klubnak öfzfze-gyülése után, történt, (Jul. 9-dikénn), hogy a' körül lévő kertben, udvarokoun, &c, sok nép lévén öfzfze-gyülekezve, egyszer el kiáltja valaki magát; hogy: éljen a' Respublika! Nem kellenek Jákobinusok! Le vélék! — Mindenek a' kiáltás felé kezdettek szaladni; a' láрма nevededett; a' Klub' tagjai elszaladtak; egyik kozzüllök Granatéros strázsákat találván előil, mondotta nekiek, hogy a' *Thuillériában Choudnok* vagynak, és szidják a' Respublikát. A' katonák nem vizgálták a' dolgot lokat, hanem bé rontván a' lokaság közzé, egy afzfzont meg is lértettek, másokat a' strazsa házhoz vittek, &c. A' Klubisták ezt látván, lármaázva, és így énekelve sétáltak vilziza a' magok gyülésekbe a' kertenn kereiztül: *Ez, fel érne egy Oroszokonn nyert gyözedelemmel.* — Hanem, ki-gyözné azt a' zürzavart le-irni, a' melly most itt vagyon.

Destrem nevü Képviseelő 's-egyzersmind Jákobinus, így szollott közelébről a' Klubban: — „Ne féljenek az emberek attól a' formálitástól, a' melyel él ez a' társaság, és attól a' bátorságtól, a' melyre ő a' publicumért botsátkozik. A' mi nevünk *Jacobinus*, társaságunk *Jacobinus*, vagyunk és akarunk lenni *Jacobinus*.,,

* * *

Az ugy nevezett Rénusi tábornak fő hadi szállása, Máintzban vagyon. Ezt a' tábort Gen. *Müller* organizálja addig, mig Gen. *Moreau* oda érkezik, a' ki annak fő vezére leszen.

Tudósítások.

Tettes *Pest* Vármegyében *Duna-Vetsénn* ez előtt mintegy két esztendővel meg-halálozott T.

Füradi Ferentz Ref. Prédikátor Urnak Könyvei annak Özvegye által öfzveséggel áruba bocsátatnak. A' nevezett Könyvek nagyobb részint válogátott Frantzia és Német Könyvekből állanak, taláítatnak mindazáltal kevesebb számmal azok között Deák, Magyar, Görög és Zsidó nyelvenn írott ritka és hasznos Könyvek is.

Szám-szerént ezen Könyvek fellyül haladnak ezer darabot, és állanak Theologicus 's más Vallásra tartozó, Philosophicus, Physicus, Historicus, Juridicus, Medicus, Statisticus Könyvekből, és egynéhány jeles Dictionariumokból és régi Authorokból. s. a. t. A' kinek az Érde mes Publicum' tagjai közzül ezen Könyveket meg venni kedve vólna; magát Nagy Körösi Ref. Prédikátor *T. Medgyesi Pál* Urnál jelenteni ne terheltessen. A' tiszteelt Prédikátor Ur által ezen Könyvekről és azoknak áráról környülállásosan fog tudosittatni.

* * *

Reménylem, egy józan gondolkodasu ember sem tagadja, mely szükséges, és hasznos legyen a' gyermeket jó eleve a' természeti dolgokkal meg esmerkedtetni. Ugy itélem, azt is minden tudja, hogy még az ideig sinsenek Nemzeti nyelvünkön olyan Könyvek, a' mellyek ebben a' részbenn elégséges Ut-mutatók lehetnének. Ezeket én gondolóra vévén, magamat arra határoztam, hogy egy olyan Könyvet adjak kezekbe gyermekeinknek, a' mellyel magokon leg jobb módjával segithessenek. Erre a' végre, leg jobbnak találván *Raff Természeti Historiáját*, annak fordításához ez előtt egynéhány esztendőkel hozzá fogtam. Már jó az ideje, hogy a' fordítás készen állott; de a' fellyebbi esztendőben tudva lévő viszontagsági az időnek, annak ki-adását meg-akadályoztatták. Most már öröm-

mel jelentem, hogy a' munka készen vagyon, és itt közel, t. i. Veszprémben ki is nyomtattatott. Nem szükség, hogy ennek a' Könyvnek betsit, és belső érdemét különösen magasztaljam; bizonyosságot tesznek arról azok a' számos kiadások, a' mellyek fenn forognak. Ezeket mindazáltal szükség, hogy a' közönségnek hirre adjam:

1. Hogy én, a' magam részéről mindent elkövettem, hogy ez a' Könyv mennél tökélelesebben jöhessen ki; a' honnan az állatoknak és plántáknak neveiket is, mind válogatva, és a' legjavát raktam fel, 's fel tettem Németül és Deákul is, hogy kiki meg tudhassa, mit, minek fordítottam.

2. Hogy a' Könyv igen szép formában van nyomtatva, hasonló papirosra, 's 14 réz Tábla rajzolatokkal, és mind öszve 40 árkusból fogállani.

3. Hogy az árra, azon sok költséghez képest, a' melyben ez a' munka került, nem többre, hanem tsak két forintra határozottatott.

4. Hogy ezen Könyvet, a' kik meg szerezni, minél előbb szándékoznak, azok vagy Typographus Számer Urnál Veszprémben, vagy a' kiadónál Veres Berényben keressék vagy Pesten Weingandt Urnál. Az után pedig a' következő helyekenn található, és egyébütt sohol sem: Ketskeméten Psof. Kallós Móses Urnál. Komáromban Prof. Katona Mihály Urnál. Körösön Prof. Fodor Gerson Urnál, Pápán Prof. Látzai József Urnál, Patakon Prof. Kövi Sándor Urnál. Duna Vetsén Tilzt. Tóth István Urnál. Losontzon Prof. Rátzkevi József Urnál. De ezen helyekenn is nem előbb, hanem a' reánk jövő János fő vételi Pesti Vásárcór lehet találni. —
Irtam Veres Berényben 21. Julii 1790.